

הערביה עפאף מזבר:

שבירת
הכבלים

- אבל בחוץ לארץ

אילמים בנצרת, והיא אמנם מילאה תפקיד זה בהצלחה במשך כשבע שנים, עד לנסיעה לחוץ-לארץ. כשהיתה בת 15 היא התלוננה על מינהגם של ההורים הערבים לכפות נישואין על בניהם ובנותיהם. היא תינשא מרצון, כך הבטיחה, אך לא לפני שימלאו לה 20. ואמנם, אם מפני החלטתה או אם מפני שלא מצאה עפאף המשכילה גבר כלבבה, היא נישאה לדאוד כשהיתה כבר בת 25. גיל שהוא לכל הדעות גבוה יחסית לגבי נערה ערבית.

מיבצר הקידמה

עד מהרה הפכה עפאף לאם, אולם היא לא השלימה עם המקובל, "מיבצר הקידמה" שיצרה לה ה"נערה הערבית בביתה" — פינה משלה עם כוננית ספרים — אכן עמד איתן. לאחר הולדת ילדיה לא זנחה האם הצעירה את מיקצועה, יצאה לעבודה מחוץ לבית והמשיכה בניהול בית-הספר בנצרת.

כשהציב לפניו דאוד את הברירה, לנסוע איתו או להישאר בארץ לבד, היא בחרה בלב-כבד באפשרות הראשונה. "היא הלכה אחרי בעלה", מסבירה אחותה הצעירה לילא אבו-סני.

לילא מגלה הבנה למניעיו של דאוד. היא מרגישה כשהאפשרות להתקדם חסומה בפניהם. הטענה מתמקדת בעומס שעות העבודה הקשה, שהשכר בצידה דל ומבייש. "אני עובדת 18 שעות ביממה. ביום אני בחנות, ואחרי כך בבית עם הילדים, וכל מה שמרוויחים מספיק בקושי כדי לחיות. אין זמן לבלות, ואין גם איפה, אם כבר רוצים."

וכך, טענתה של עפאף בצעירותה, כי "הימים ארוכים ומשעממים, אין כל אפשרות לבלות" תופסת גם כיום, 25 שנים מאוחר יותר, כאילו כלום לא השתנה מאז. המיכתבים המגיעים ממנה היום מדווחים על רווחה כלכלית וחברתית. "יש להם כבר בית ומכונית משלהם." דאוד עובד בבית-דפוס של המישפחה, ואילו עפאף השר-תלבה במערכת החינוך המקומית. "לא, אני לא חושבת שיש סיכוי שהם יחזרו ארצה", משיבה לילא בלא שמץ של צער. היא עצמה מתכננת ביקור אצל אחותה, בקרוב.

פני כחמש שנים נסע דאוד קעאור, נגר מנצרת, לביקור בארצות-הברית. אחיו ואחותו, המתגוררים שם כבר 35 שנה, הזמינוהו לביקור מישפחתי. כשחזר דאוד מאמריקה, היה כאדם חדש, מלא התפעלות. הוא חזר ותיאר באוזניה של אשתו, עפאף, את כל שראו עיניו. ארץ האפשרויות הבלתי-מוגבלות כבשה אותו, ובמיוחד איכות החיים שבה.

עפאף, שלא רצתה אפילו לשמוע על הגירה מהארץ, ניסתה לעמעם את הזיכרון הזוהר של בעלה בתארה את קשיי הקליטה העתידים, ואת הגעגועים למישפחה שתשאר בארץ. אך דאוד נשאר איתן בדעתו. ומשלא ויתר, נאלצה עפאף, יחד עם שני ילדיה, להצטרף אליו ולהגר לארצות-הברית.

20 שנה קודם לכן, כשהיתה עפאף בת 15, נערה ערבית מנצרת, היא הצהירה באוזני הכתב: "לא אעזוב את ישראל אפילו אם יציעו לי להגר למדינה העשירה ביותר בעולם." ואמנם, הסתירה בין הצהרתה זו של עפאף לבין מעשיה בהווה היא סתירה שלכאורה. למרות התנאים המפתים שהוצעו לה, העולים לאין ערוך בנוחותם ובי אפשרויות הטמונות בהם על תנאי חייה בארץ. לא רק שלא נענתה להם מרצונה החופשי, אלא אף דחתה אותם בשתי ידיה. אלא שמסורת ההליכה אחרי הבעל היתה כנראה חזקה משאיפותיה האישיות, ועפאף מוצאת עצמה חזיה היום ב"מדינה העשירה ביותר בעולם."

גם את רצונה העז ללמוד לא הגשימה. מותו של אביה, בהיותה עדיין ילדה, השאיר את מישפחתה ללא כל אמצעי קיום, ומשבגרה עפאף היא יצאה לעבודה, כדי לעזור בפרנסת אמה ואחיה הצעירים. אולם בכוח הרצון שלה היא הצליחה ללמוד בערבים, בקורס לחינוך מיוחד מטעם משרד-החינוך. וכך, לא עבר זמן רב והיא החלה ללמד בבית-ספר לילדים חירשים-אילמים. עפאף, שניחנה באהבת העזרה לזולת, ראתה בעבודה זו פשרה בין שאיפתה להיות אחות לבין תנאיה-החיים שלא איפשרו לה לימודים מסודרים.

במשך עשר שנים היא לימדה בכיתת-לימוד מיוחדת בכפר הערבי טורעאן, שליד נצרת. משהצליחה להתקדם באופן מיקצועי, הוטל עליה ניהולו של בית-הספר לחירשים-

רעולם לא
אעזוב את ישראל, הצי-
היה עפאף הקטנה שהיא
כיום תושבת ארצות-הברית. עפאף ששאפה לקידום החברה
הערבית ולשיפור איכות חייה, לא הצליחה להגשימה בארץ.

בניכר באמריקה
מספיקה המישפחה גם לטייל. מעידות גם התמו-
נות הנשלחות ארצה. מימין לשמאל: הבעל דאוד
קעאור, בנם בן ה-9 עימאד, עפאף (מאחור) וראנה, בתם בת האחת-עשרה.

בבית בנצרת
מושכת עפאף בת ה-15 בעול, מאחר שאביה נפטר
בהיותה ילדה, נרתמה היא לעזרת האם בפרנסת האחים
הקטנים. בתמונה, יחד עם אחותה הצעירה לילא, שנושאת עיניה, גם היא, לארצות-הברית.